

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

UMS® 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

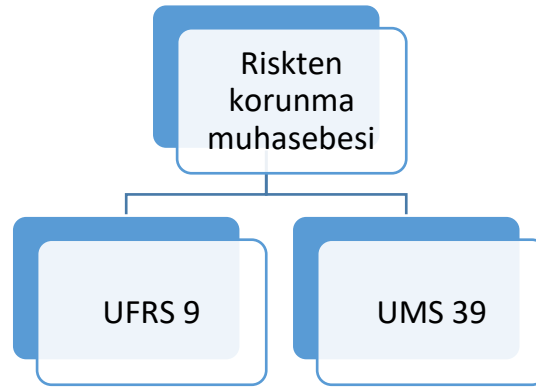
© Copyright 2021, Istanbul University

UMS® 39: FİNANSAL ARAÇLAR: MUHASEBELEŞTİRME VE ÖLÇME

KAPSAM VE AMAÇ

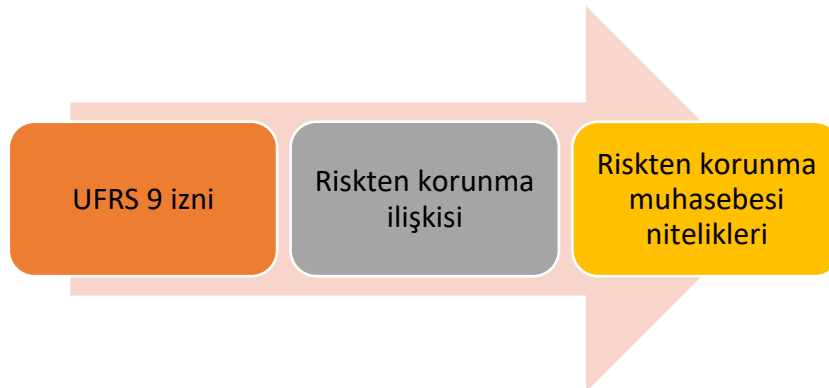
UFRS 9 Finansal Araçlar'dan önce, UMS 39 Finansal Araçlar: Tanıma ve Ölçme finansal araçların muhasebeleştirilmesinde ana standarttı. UFRS 9'un uygulanmaya başlanmasından sonra normal şartlar altında yürürlükten kaldırılması amaçlanan UMS 39, sınırlı bir şekilde uygulanmaya devam etmiştir. Mevcut UMS 39, yalnızca riskten korunma muhasebesi düzenlemelerini içermektedir ve korunma muhasebesi için bir işletme, UFRS 9 veya UMS 39 hükümlerini uygulamayı seçebilir. Dolayısıyla, korunma muhasebesi amaçları için Şekil 1'de gösterildiği gibi, uygulanabilir iki standart vardır. Riskten korunma muhasebesi kuralları açısından, UMS 39, UFRS 9'dan daha karmaşıktır.

Şekil 1: Riskten Korunma Muhasebesinin Uygulanması

Tüm işletmeler, bu standardı, Şekil 2'de belirtilen yol haritasına uygun olarak UFRS 9 kapsamındaki tüm finansal araçlara uygulayabilir. Ancak öncelikle UFRS 9'da UMS 39'un riskten korunma muhasebesi kurallarının uygulanabileceğine dair izin bulunmalıdır. Ayrıca, ilgili finansal araç, korunma ilişkisinin bir parçası olmalıdır. Ve ilgili korunma ilişkisi, UMS 39'da belirtilen riskten korunma muhasebesi niteliğine sahip olmalıdır.

Şekil 2: UMS 39'a Göre Riskten Korunma Muhasebesinin Kullanımı

TANIMLAR

UMS 39'da kullanılan tanımlar büyük ölçüde UFRS 9'da kullanılanlara benzerdir. Bazı temel tanımlar aşağıda sunulmuştur (UMS39.9):

Kesin taahhüt, belirli bir miktarda kaynağın belirli bir fiyattan, belirli bir gelecek tarih veya tarihlerde değiş tokuşuna yönelik bağlayıcı bir anlaşmadır.

Riskten korunma aracı, belirlenmiş bir türev araç veya (yalnızca döviz kurlarındaki değişiklik riskinden korunmak için) belirlenmiş bir türev olmayan finansal varlık veya gerçeğe uygun değeri veya nakit akışlarının, riskten korunan bir kalemin gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişiklikleri mahsup etmesi beklenen türev olmayan bir finansal borçtur.

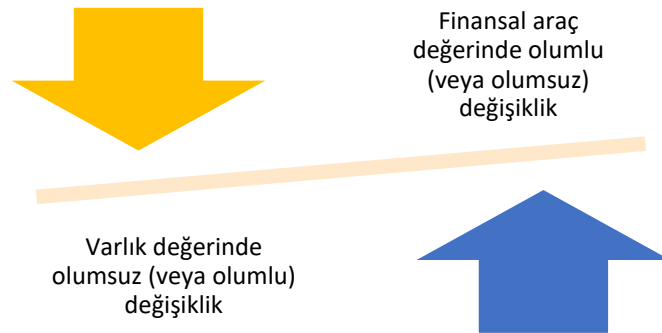
Korunan kalem, (a) işletmeyi gerçeğe uygun değerde veya gelecekteki nakit akışlarında değişiklik riskine maruz bırakan ve (b) korunan olarak belirlenmiş bir varlık, yükümlülük, kesin taahhüt, yurt dışındaki bir işletmedeki büyük olasılıkla tahmini işlem veya net yatırımdır.

Korunma (işleminin) etkinliği, korunan kalemin gerçeğe uygun değerinde veya nakit akışlarında, korunan bir riskle ilişkilendirilebilen değişikliklerin, korunma aracının gerçeğe uygun değerindeki veya nakit akışlarındaki değişikliklerle dengelenme derecesidir.

RİSKTEN KORUNMA NEDİR?

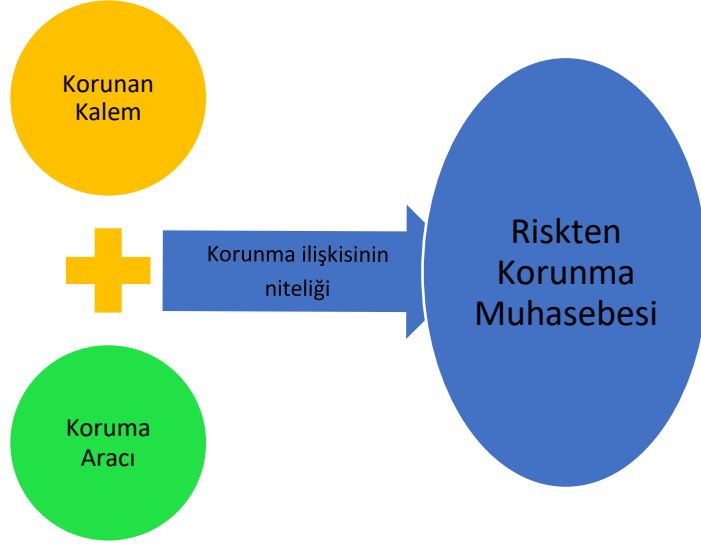
Riskten korunma, işletmelerin risk yönetimi uygulamalarının bir parçasıdır. Riskten korunma, bir varlığın fiyatında veya değerinde gelecekte meydana gelebilecek olumsuz değişikliklerin, varlık değeri veya fiyatının aksine fiyatı değişen finansal araçlardan elde edilen gelirle telafi edilmesidir. Şekil 3, bir riskten korunma işleminde korunma aracı ile korunma kalemi arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Şekil 3: Korunan kalem ile korunma aracı arasındaki riskten korunma ilişkisi

Şekil 4, bir riskten korunma işlemindeki korunma unsurlarını göstermektedir. Riskten korunma işleminin yapılabilmesi için öncelikle çeşitli riskler nedeniyle gelecekteki değeri olumsuz etkilenebilecek bir unsurun bulunması gerekir. Bu unsur bir varlık, borç veya potansiyel nakit akışı olabilir. Korunan kalem olarak adlandırılır. O halde, korunan kalemden kaynaklanabilecek gelecekteki olası zararları tazmin edebilecek bir finansal araca ihtiyaç vardır. Bu riskten korunma aracı olarak adlandırılır. Riskten korunma aracı, belirlenmiş bir türev veya türev olmayan bir araç olabilir.

Şekil 4: Riskten Korunma Muhasebesi Unsurları

Riskten korunma muhasebesi, işletmelerin maruz kaldıkları çeşitli riskler nedeniyle varlıklarındaki değer düşüklüğünü ve/veya ek nakit çıkışlarını dengelemek (yönetmek, kontrol etmek) amacıyla yaptıkları çeşitli işlemlerin sonuçlarının raporlanması olarak tanımlanabilir. İşletmeler, riskten korunma muhasebesi için UMS 39 veya UFRS 9'u kullanabilir. Riskten korunma muhasebesinin uygulanması her iki standartta da isteğe bağlıdır.

Riskten Korunmanın Uygunluğu

İşletmenin korunan bir kalemi varsa ve bir korunma aracı belirleyebiliyorsa, riskten korunma muhasebesi uygulayabilir. Ancak, riskten korunma muhasebesinin uygulanabilmesi için, korunan kalem ile korunma aracı arasında kurulan ilişkinin, standartta belirtilen tüm koşulları karşılaması gerekir. Bu koşullar (UMS 39, 88):

- Riskten korunma ilişkisinin başlangıcında riskten korunma ilişkisinin, kuruluşun risk yönetimi stratejisinin ve korunmayı üstlenme stratejisinin resmen belirlenmesi ve belgelenmesi
- Yüksek koruma etkinliği
- Nakit akış riskinden korunmalarda finansal riskten korunmaya konu olan tahmini bir işlemin gerçekleşme olasılığı yüksek olmalı ve nakit akışlarında nihai olarak kâr veya zararı etkileyebilecek değişikliklere maruz kalma durumu sunmalıdır.
- Riskten korunma etkinliğinin güvenilir ölçümü
- Riskten korunma, sürekli olarak değerlendirilir ve korunmanın belirlendiği finansal raporlama dönemleri boyunca fiilen oldukça etkili olduğu belirlenir.

Riskten korunma kriterlerini incelediğimizde ilk unsurun dokümantasyon gereksinimi olduğunu görüyoruz. İkinci faktör, riskten korunmanın etkinliği gibi görünmektedir. Ancak etkinlik tek bir madde olarak ele alınmamakta, çeşitli boyutları ayrı ayrı koşullar olarak açıklanmaktadır.

Riskten Korunmanın Belgelenmesi

Hem UMS 39 hem de UFRS 9 açısından riskten korunma muhasebesi uygulamak için, riskten korunma belgelenmesi yapılmalıdır. Korunmanın unsurları, korunmanın başlangıcında belgelenmelidir. Belgeleme sırasında öncelikle korunma kalemi ve korunma aracı belirlenmeli ve açıklanmalıdır. Daha sonra, korunmaya yol açan riskin niteliği açıklanmalıdır. Ayrıca işletme, korunmanın etkinliğini nasıl değerlendireceğini belgelemelidir. Bu değerlendirme, etkinlik değerlendirmesi için ilgili prosedürleri içermelidir.

Bir işletme, korunma aracı ve korunma kalemi nedeniyle korunma ilişkisini sık sık sıfırlarsa, riskten korunma belgelenmesi ile tutarlı olmalıdır.

Korunma Etkinliği

Riskten korunma muhasebesinin kullanılabilmesi için (hedge qualification) korunma yeterliliğinin sağlanması gerekmektedir. Korunma yeterliliği için koşullardan üçü, doğrudan korunma etkinliği ile ilgilidir. Buna göre, korunma etkinliği yüksek olmalı ve güvenilir bir şekilde ölçülebilir olmalıdır. Ayrıca bu yüksek verimliliğin finansal raporlama dönemleri boyunca devam etmesi gerekmektedir.

Bir korunma etkinliği değerlendirmesinde, aşağıdaki iki koşulun bir arada bulunması durumunda, korunmanın oldukça etkili olduğu kabul edilir.

- Riskten korunma konusu kalemin ve korunma aracının değerindeki değişikliklerin, korunma dönemi boyunca neredeyse birbirini dengelediğine ilişkin başlangıçtaki bir beklenti.
- Riskten korunma döneminde yüzde 80-125 aralığında fiili bir korunma etkinliğine sahip olmak.

İşletme, finansal riskten korunma etkinliğini asgari olarak yıllık veya ara dönem finansal raporlama dönemlerinde değerlendirmelidir.

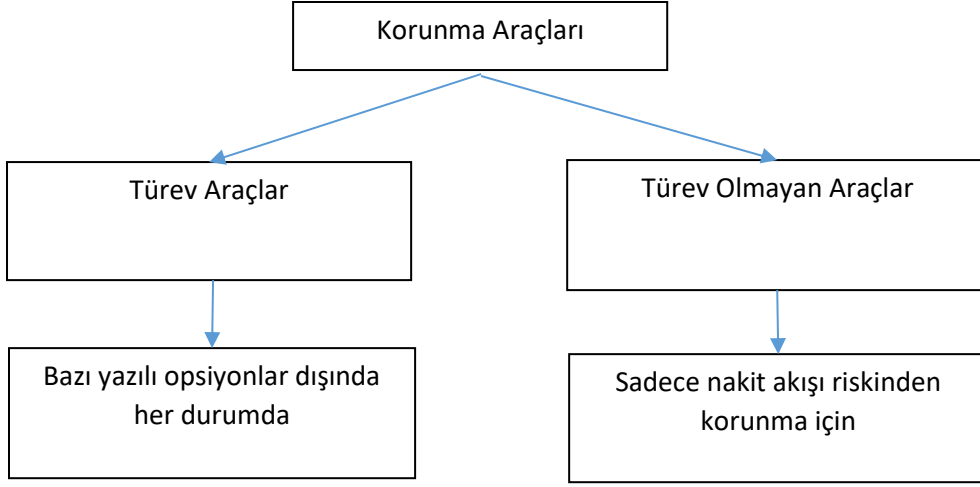
Korunma etkinliği değerlendirmesi için UMS 39'da belirtilen özel bir yöntem yoktur. Riskten korunma etkinliği için uygulanan değerlendirme yöntemi, işletmenin risk yönetim stratejisi ile ilgilidir. Belirlenen değerlendirme yöntemi, başlangıçta riskten korunma belgelerinde tanımlanmalıdır. Ve bu yöntem, riskten korunma ilişkisi boyunca tutarlı bir şekilde uygulanmalıdır.

Korunma Aracı

Şekil 5'te gösterildiği gibi, türev ve türev olmayan araçlar korunma aracı olarak tanımlanabilir. Türev araçlar, bazı yazılı seçenekler dışında her koşulda riskten korunma aracı olarak belirlenebilir. Yazılı bir opsiyon, korunan kalemin potansiyel kazancından önemli ölçüde daha fazla potansiyel bir kayıpla sonuçlanabilir. Bu nedenle, yazılı opsiyonlar riskten korunma aracı olarak belirlenmemiştir. UFRS 9, yazılı opsiyonlar korunma aracı olarak kullanılmasına da izin vermemektedir. Türev olmayan bir finansal varlık veya finansal borç, yalnızca kur riskinden korunma için bir korunma aracı olarak belirlenebilir.

Riskten korunma aracı, raporlayan kuruluş dışında bir dış tarafla yapılmalıdır. Raporlayan işletmenin finansal riskten korunma aracı sözleşmesine sahip olduğu tarafın aynı gruba dahil olması durumunda, finansal riskten korunma işlemi konsolidasyonda elimine edilir. Bu nedenle, bu tür korunma işlemleri, grubun konsolide finansal tablolarında riskten korunma muhasebesi kapsamında değildir. Ancak, bireysel finansal tablolar için bu işlemler riskten korunma muhasebesi kapsamına girebilir.

Şekil 5: Riskten Korunma Araçlarının Tanımlanması

Riskten korunma aracının gerçeğe uygun değeri, aracın tamamı için geçerlidir. Bu nedenle korunma ilişkisi kurulurken korunma aracının tamamı dikkate alınır. Ancak bunun iki istisnası vardır (UMS 39.74):

- bir opsiyon sözleşmesinin esas değeri ile zaman değerinin ayrılması ve bir opsiyonun sadece esas değerindeki değişikliğin korunma aracı olarak belirlenmesi ve zaman değerindeki değişikliğin hariç tutulması; ve
- vadeli bir sözleşmenin faiz unsuru ile spot fiyatının ayrılması.

Bu istisnalara izin verilir, çünkü opsiyonun içsel değeri ve vadeli işlem primi genellikle ayrı ayrı ölçülebilir.

Bir opsiyon sözleşmesinin hem içsel değerini hem de zaman değerini değerlendiren dinamik bir korunma stratejisi, riskten korunma muhasebesi için uygun olabilir.

Tek bir korunma aracı, aşağıdakilerin sağlanması halinde birden fazla risk türünden korunma olarak tanımlanabilir

- Korunmaya dahil edilen riskler net bir şekilde tanımlanabilir.
- Korunmanın etkinliği gösterilebilir.
- Riskten korunma aracının ve farklı risk pozisyonlarının belirli bir şekilde tanımlandığından emin olmak mümkündür.

Ayrıca gerektiğinde iki veya daha fazla finansal riskten korunma aracı olarak belirlenebilir.

Korunan Kalemler

UMS 39, başlangıçta riskten korunma muhasebesine konu olacak kalemin tanımlanmasını ve belirlenmesini gerektirir. Korunan kalemi aşağıdakilerden biri olabilir:

- Bir varlık
- Bir borç
- Tanınmamış kesin bir taahhüt
- Yüksek olasılıklı bir tahmin işlemi
- Yabancı bir faaliyete yapılan net yatırım

Riskten korunan unsur, tek bir kalem veya bir grup kalem olabilir. Ayrıca, bir portföyde, yalnızca faiz oranı riskinden korunma, korunan riski paylaşan finansal varlık veya finansal borç portföyünün bir kısmı, korunan bir kalem olabilir.

Riskten korunma muhasebesi için, yalnızca varlıklar, yükümlülükler, kesin taahhütler veya işletme dışı bir tarafı içeren yüksek olasılıklı tahmin işlemleri, korunan kalemler olarak belirlenebilir. Korunan kalem, işletmenin cari veya gelecekteki kar veya zararını etkileyebilecek bir riske maruz kalmalıdır.

RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ

Riskten Korunma muhasebesi, korunma aracının ve korunan kalemin gerçeğe uygun değerlerindeki değişikliklerin kâr veya zarar üzerindeki netleştirici etkilerini muhasebeleştirir. Riskten korunma muhasebesini kullanmak için öncelikle bir korunma ilişkisi gereklidir. O halde bu riskten korunma ilişkisi gerekli koşulları sağlamalıdır.

Riskten Korunma Türleri

UMS 39'da üç farklı korunma ilişkisi tanımlanmıştır. Bunlar:

- a. Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma
- b. Nakit Akış Riskinden Korunma
- c. Yurtdışındaki Bir Faaliyetin Net Yatırım Riskinden Korunma

Yukarıda listelenen korunma ilişkileri UFRS 9 için de geçerlidir.

Riskten korunma sınıflandırması değerlendirmesinde, bir kesin taahhüdün yabancı para riskinden korunma, gerçeğe uygun değer riskinden korunma veya nakit akış riskinden korunma işlemine göre muhasebeleştirilebilir. Bu korunma ilişkilerine dayalı olarak riskten korunma muhasebesi uygulayabilmek için öncelikle korunma ilişkisi niteliğinin sağlanması gerekmektedir.

Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma, muhasebeleştirilmiş bir varlık veya yükümlülüğün veya muhasebeleştirilmemiş kesin taahhüdün veya bunların tanımlanmış bir bölümünün gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan risklerden korunma işlemidir.

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma için korunma nitelikleri sağlanmışsa, korunma işlemi aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilir.

- Riskten korunma aracının yeniden ölçümünden kaynaklanan kazanç veya kayıp, kâr veya zararda muhasebeleştirilir. Riskten korunma aracı bir türev ise, aracın gerçeğe uygun değerleri üzerinden yeniden ölçüm yapılır. Türev olmayan riskten korunma aracının ölçümü UMS 21 Döviz Kurlarındaki Değişikliklerin Etkilerine göre defter değerinin yabancı para bileşeni üzerinden yapılır.
- Korunan kalemden korunan riske atfedilebilen kazanç veya kayıp, korunan kalemin defter değerini ayarlar ve kâr veya zararda muhasebeleştirilir. Bu, korunan kalemin maliyet dışında bir değer üzerinden ölçülmesi durumunda geçerlidir.

Bir gerçeğe uygun değer riskinden korunma işleminde, hem korunma aracından hem de korunan kalemden kaynaklanan kazanç veya kayıp, kâr ve zarar tablosu ile ilişkilendirilir.

Örnek

1 Ekim 2021'de ABC işletmesi 10.000 PBX karşılığında kredili mal satın aldı. ABC şirketinin işlevsel para birimi Y'dir. ABC A.Ş., bu dört ay vadeli yükümlülük nedeniyle kur riskine maruz kalacağını değerlendirmektedir. ABC A.Ş., bu riskten korunmak için 1 Ekim'de dört aylık forward sözleşme imzaladı. 1 Ekim 2021'de 1 X = 7.00 Y. Forward sözleşmesi ile ABC A.Ş., 1 Şubat 2022 tarihinde 1 X=8.00 Y oranında 10.000 CUX alma hakkına sahip olmuştur.

İlgili tarihlerde X/Y oranı aşağıdaki gibidir.

31 Aralık 2021 cari oran 1 X=7,70 Y

31 Aralık 2021 vadeli oran 1 X=8.50 Y

1 Şubat 2022 cari oran 1 X =9.00 Y

Bu riskten korunma işleminde, korunan kalem, yabancı para biriminde (X) 10.000 PB tutarında ticari borç hesabıdır. Döviz kuru yükselirse, kur farkı nedeniyle ABC A.Ş. daha fazla (Y para biriminde) ödeme zorunda kalacaktır. ABC A.Ş. bu kur riskini yönetmek için bir riskten korunma aracı satın almıştır. Forward işlem sözleşmesi, ABC işletmesine 1 Şubat 2022'de 1 X=8 Y oranında 20.000 PB alma hakkı vermektedir.

Riskten korunma kaleminin muhasebeleştirilmesi		Riskten korunma aracının muhasebeleştirilmesi	
1 Ekim 2021		1 Ekim 2021	
Ticari Mallar	70.000	Forward Alacakları	160.000
Ticari Borçlar	70.000	Forward Borçları	160.000
31 Aralık 2021		31 Aralık 2021	
Kur Farkı Gideri	7.000	Forward Alacakları	10.000
Ticari Borçlar	7.000	Forward Kazancı	10.000
1 Şubat 2022		1 Şubat 2022	
Kur Farkı Gideri	13.000	Forward Alacakları	10.000
Ticari Borçlar	13.000	Forward Kazancı	10.000
Ticari Borçlar	90.000	Forward Borçları	160.000
Nakit	90.000	Nakit	20.000
		Forward Alacakları	180.000

ABC A.Ş. beklediği gibi, negatif döviz kuru farkı nedeniyle, kalemin orjinal defter değeri olan 70.000 PB'den 20.000 PB fazla ödemiştir. Ancak, ABC işletmesi forward sözleşmesinden toplam 20.000 PB gelir elde etmiştir. Bu kazanç, işletmenin kur farkından kaynaklanan zararını tazmin etmiştir. Riskten korunma ilişkisine ilişkin kazanç ve kayıplar aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Riskten korunma ilişkisinin kazançları ve kayıpları

	31 Aralık İtibariyle Kazanç ve Zararlar	1 Şubat İtibariyle Kazanç ve Zararlar	Toplam
Korunma Kalemi	(7.000)	(13.000)	(20.000)
Riskten Korunma Aracı	10.000	10.000	20.000
Toplam	3.000	(3.000)	

Bu örnekte, korunma aracının ve korunma kaleminin kazanç ve kayıpları eşitlenmiştir. Raporlama tarihinde, riskten korunma aracından kazanç 10.000 PB iken, korunan kaleme ilişkin kayıp 7.000 PB olmuştur.

Nakit Akış Riskinden Korunma

Nakit akışlarının değişkenliği nedeniyle nakit akış riskinden korunma yapılır. Bu nakit akışları:

- Finansal tablolara alınmış bir varlık veya borçla (değişken oranlı borçların gelecekteki faiz ödemelerinin tamamı veya bir kısmı gibi) veya yüksek olasılıklı bir tahmini işlemle ilişkili belirli bir riskle ilişkilendirilebilir
- Kâr veya zararı etkileyebilir

Nakit akış riskinden korunmada, fiyat, maliyet ve faiz gibi gelecekteki nakit akışlarını etkileyebilecek değişken unsurların korunması söz konusudur.

Nakit akış riskinden korunma aşağıdaki şekilde muhasebeleştirilir:

- korunma aracına ilişkin kazanç veya kaybın etkin bir riskten korunma olduğu belirlenen kısmı diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir; ve
- korunma aracındaki kazanç veya kaybın etkin olmayan kısmı, kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

Nakit akış riskinden korunmada, korunma aracının değerindeki değişiklikler kar veya zararda raporlanmaz. Bunlar, diğer kapsamlı gelirden (DKG) raporlanarak ertelenir. Ertelenen kazanç ve kayıplar, korunan kalemden kaynaklanan kazanç ve kayıplarla aynı dönemde kar veya zarara transfer edilir.

Örnek

ABC A.Ş., lityum piller üretmektedir. İşletme, lityum arzındaki sorunlar ve artan talep nedeniyle lityum maliyetlerinin artacağını tahmin etmektedir. ABC A.Ş., 2020 yılı için ayda 1.000 ton lityuma ihtiyaç duyacağını tahmin etmektedir.

ABC A.Ş. lityum vadeli işlem sözleşmelerine taraf olarak riskten korunma işlemleri yapmayı planlamaktadır. Şu anda, lityum vadeli sözleşmeleri aylık olarak satılmaktadır. Sözleşmelerin detayları aşağıdaki gibidir.

Sözleşme boyutu: 300 ton

Başlangıç Teminatı: 1.000 PB

Devam ettirme (Maintenance) Marjı: 600 PB

ABC şirketi 1 Ocak 2020'de 3 vadeli işlem (futures) sözleşmesi satın almıştır. 1 ton lityumun spot fiyatı 20 PB'dir. Vadeli işlem sözleşmesi ile ABC A.Ş. 20 PB karşılığında 1 ton lityum satın alma hakkını elde etmiştir. Ocak sonunda, lityumun spot fiyatı 25 PB'ye yükselmiştir.

ABC A.Ş. için yılın ilk ayı için riskten korunma işlemlerini muhasebeleştirilelim.

Riskten korunma kaleminin muhasebeleştirilmesi	Riskten korunma aracının muhasebeleştirilmesi
I Ocak 2020	1 Ocak 2020
Kayıt yok	Futures Sözleşmesi 3.000
	Nakit 3.000

		3 futures sözleşmesinin satın alınması.	
31 Ocak 2020		31 Ocak 2020	
Ticari Mallar	25.000	Futures Sözleşmesi	4.500
Nakit	25.000	Gerçekleşmemiş Kazanç (DKG)	4.500
1.000 ton lityum alımı. İşletme, 1 Ocak 2020'deki lityum fiyatlarına kıyasla 5.000 PB daha fazla ödemiştir.		$(25 \text{ PB} - 20 \text{ PB}) \times (3 \times 300) = 4.500$	3 futures sözleşmesinin gerçeğe uygun değer artışı
		Nakit	7.500
		Futures Sözleşmesi	7.500
		Vadeli İşlem (futures) sözleşmesi uzlaşması	

Riskten korunma ilişkisine ilişkin kazanç ve kayıplar aşağıdaki Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Riskten korunma ilişkisinin kazançları ve kayıpları

	31 Ocak İtibariyle Kazanç ve Kayıplar
Korunma Kalemi	(5.000)
Riskten Korunma Aracı	4.500
Toplam	(500)

ABC A.Ş. lityum fiyatının artmasını bekliyordu. Lityum fiyatları işletmenin beklentilerine paralel olarak yükseldiği için işletme ek 5.000 PB ödemek zorunda kalmıştır. Ancak işletme, bu 5.000 PB'lik ekstra nakit çıkışını, korunma aracı olarak belirlenen vadeli işlemlerden kazanılan 4.500 PB ile telafi etmiştir. Ancak, lityum satın alınmasına rağmen işletme, riskten korunmadan elde edilen 4.500 PB'lik kazancı kâr ve zarar tablosuna aktarmamıştır. İşletme, bu tutarı yalnızca riskten korunma kalemi giderleştirildiğinde kâr ve zarar tablosuna aktaracaktır.

Şimdi, satın alınan tüm lityumun lityum pil yapmak için kullanıldığını ve bu pillerin hepsinin satıldığını varsayalım.

Riskten korunma kaleminin muhasebeleştirilmesi		Riskten korunma aracının muhasebeleştirilmesi	
Lityum pil satışı		Lityum pil satışı	
Satılan Malın Maliyeti	XXX	Gerçekleşmemiş Kazanç (DKG)	4.500
Ticari Mallar	XXX	Satılan Malın Maliyeti	4.500

Yurtdışındaki Bir Faaliyetin Net Yatırım Riskinden Korunma

Bir işletmenin aşağıdakiler gibi bir yurt dışı faaliyeti olabilir:

- İştirak
- İş ortaklığı
- Ortak girişim
- Şube

Bu yurtdışı operasyonların finansal tabloları, grubun sunum para birimine çevrilmelidir. Bu, işletmenin korunmak isteyeceği bir kur riskine yol açabilir.

Net yatırımın bir parçası olarak muhasebeleştirilen parasal bir kalemin korunması da dahil olmak üzere, yurtdışındaki bir işletmedeki net yatırımın riskten korunma işlemleri, nakit akışı riskinden korunma işlemlerine benzer bir şekilde muhasebeleştirilir:

- Korunma aracına ilişkin kazanç veya kaybın etkin bir riskten korunma olduğu belirlenen kısmı diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir; ve
- Etkin olmayan kısım kar veya zararda muhasebeleştirilir. Finansal riskten korunma aracının diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen etkin kısmıyla ilgili kazanç veya kayıp, yurtdışındaki işletmenin elden çıkarılması veya kısmen elden çıkarılmasına ilişkin bir yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaktan kâr veya zarara yeniden sınıflandırılır.

Örnek

ABC A.Ş., 500.000 PBX (Varlıklar 700.000 PBX, yükümlülükler 200.000 PBX) karşılığında denizaşırı bir bağlı ortaklığın %100'ünü satın almıştır. ABC A.Ş. bu satın alma işlemini 400.000 PB'lik bir krediyle finanse etmiştir. ABC A.Ş.'nin geçerli para birimi Y'dir.

X ve Y para birimlerinin döviz kurları;

Başlangıçta 1 PB X = 2 PB Y

Raporlama tarihinde 1 PB X = 2,50 PB Y

Riskten korunma kaleminin muhasebeleştirilmesi		Riskten korunma aracının muhasebeleştirilmesi	
Başlangıçta		Başlangıçta	
İştirak	1.000.000	Nakit	800.000
Nakit	1.000.000	Kredi	800.000
Raporlama tarihinde		Raporlama tarihinde	
İştirak	250.000	Kayıp (Diğ. Kap. Gelir)	200.000
Diğer Kapsamlı Gelir	250.000	Kredi	200.000

Tablo 3: Riskten korunma ilişkisinin kazançları ve kayıpları

	Raporlama Tarihi İtibariyle Kazanç ve Kayıplar
Korunma Kalemi	250.000
Riskten Korunma Aracı	(200.000)
Toplam	50.000

Tablo 3, riskten korunma işlemine ilişkin kazanç ve kayıpları göstermektedir. Bu kazanç (veya kayıp), yalnızca ABC A.Ş.'nin yurtdışındaki faaliyetin tamamını veya bir kısmını elden çıkarması durumunda kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaktır. Böylece yurt dışı faaliyetten kaynaklanan kar veya zarar ile korunma aracından kaynaklanan kar veya zararın aynı döneme ait kar veya zarar tablosunda raporlanabilmesi sağlanacaktır.

Finansal Riskten Korunma Muhasebesinin Durdurulması

İşletmeler, riskten korunma muhasebesini uygulamayı durdurabilir. Bu kesintinin etkileri ileriye dönük olarak hesaba katılmalıdır. İşletmeler aşağıdaki durumlarda finansal riskten korunma muhasebesi uygulamasını durdurur.

UMS 39, işletmelere atamayı iptal etme hakkı verir. Bu durumda işletme, herhangi bir zamanda riskten korunma muhasebesi uygulamasını gönüllü olarak durdurabilir. İkinci olarak, riskten korunma işlemi, riskten korunma muhasebesi için belirlenen kriterleri karşılamadığında, işletmeler riskten korunma muhasebesi uygulamasını durdurmalıdır.

Son olarak, finansal riskten korunma muhasebesi uygulamasının durdurulması, finansal riskten korunma aracıyla ilgili olabilir. Finansal riskten korunma aracının süresinin dolması, satılması, feshedilmesi veya kullanılması durumunda işletme, finansal riskten korunma muhasebesine son vermelidir. Ancak şirket, korunma stratejisi doğrultusunda bir korunma aracını başka bir korunma aracıyla değiştirebilir veya devredebilir. Bu durum, mevcut korunma aracı için bir fesih veya sona erme olarak değerlendirilmez. Bu durumda işletme riskten korunma muhasebesi uygulamaya devam edecektir.